

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

1 November 2021

Ten bate van het Burgerberaad

(eerder zonder succes aan college en raad
gepresenteerd)

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Zoom presentatie voor Wethouder Marieke van Doorninck

(5 Februari 2021, 16:00 – 16:30)

Zoom presentatie voor de Amsterdamse raad

(8 Februari, 2021, 16:00 – 17:00)

- Imane Nadif, GroenLinks
- Dahlia Timman, D66
- Stijn Nijssen, VVD
- Tiers Bakker, SP
- Kevin Kreuger, JA21
- Mischa Meerburg, PvdD
- Diederik Boomsma, CDA
- Gert-Jan van de Heuvel, Christen Unie
- Wil van Soest, Ouderen Partij

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Waarom geen windturbines bij woonwijken

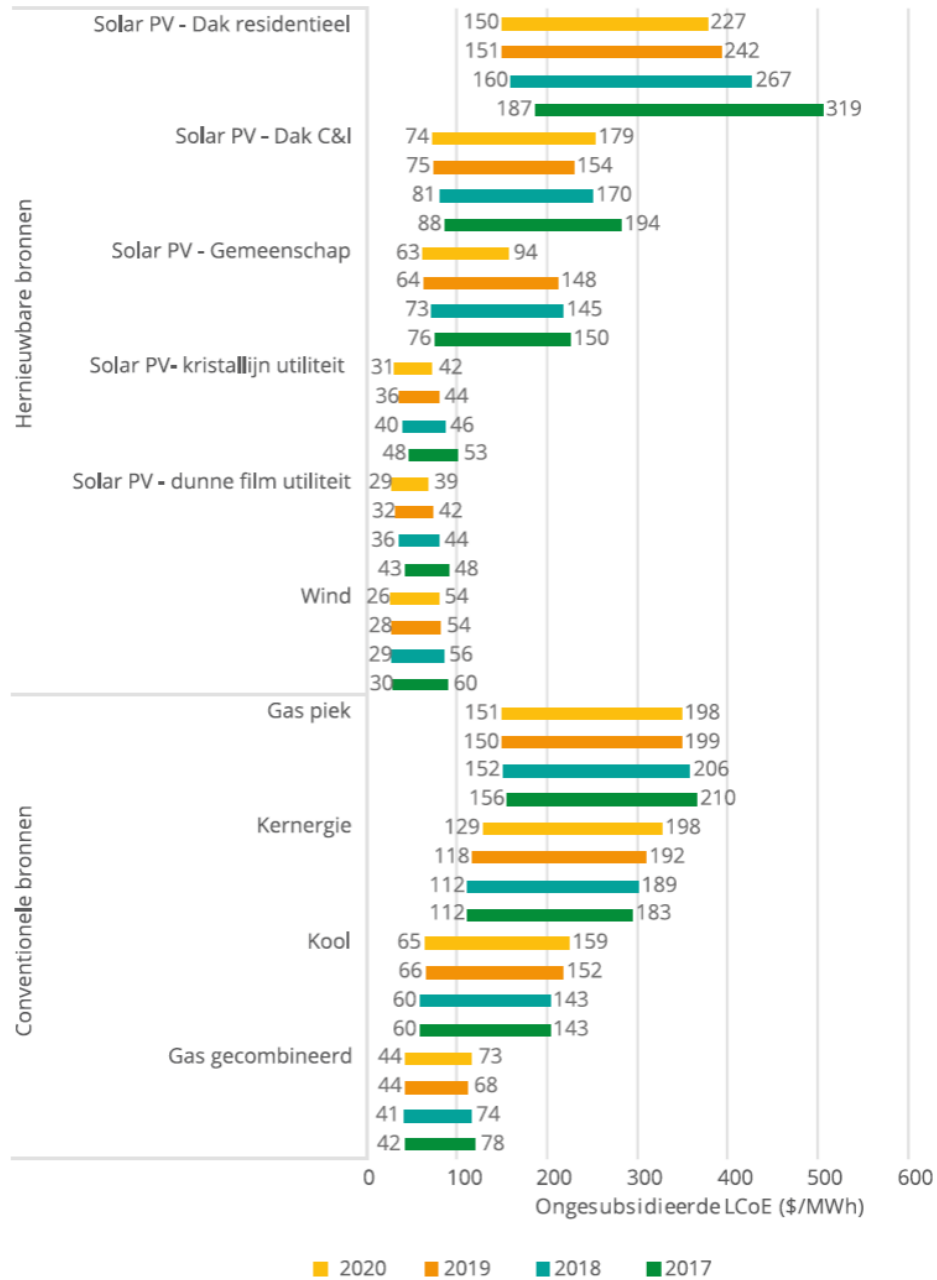
- Geluidsnormen windturbines in 2011 **naar aangepast** om wind-op-land mogelijk te maken. NL normen **laagste van Europa**.
- **RIVM**: 10 % van de mensen bij windpark ondervind **ernstige overlast**. Nederlandse geluidsnormen achterhaald. Het wettelijk toegestane geluidsniveau moet omlaag. www.rivm.nl/nieuwsbrief?id=101500-813-54268&
- Indicatie dat werkelijke **gezondheidsimpact veel groter** is (Laag Frequent Geluid). Voorzorgsbeginsel.
- **Uitspraak Europese hof**: windparken bij bewoning leidt tot een zodanige verslechtering van welzijn dat overheden geen vergunning kunnen afgeven.
- **Denemarken en de UK** bouwen geen wind-op-land meer!

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Afstandsnormen Duitse deelstaten (2021)

Siedlungsgebiete							
Kriterienbereich (Abstände)	Allgemeine und reine Wohngebiete	Einzelwohngebäude und Splittersiedlungen	Kur und Klinikgebiete	Campingplätze	Gewerbe und Industriegebiete	Schwerpunkträume für Tourismus, Freizeit/ Erholung	Kultur, Naturdenkmale und geschützte Ensembles
Bundesland	Siedlung (Abstände)						
Baden-Württemberg	Einzelfall	Einzelfall	Einzelfall	Einzelfall	Einzelfall	Einzelfall	Einzelfall
Bayern	10 H-Regelung ¹	10 H-Regelung ¹ im Geltungsbereich von Satzungen nach § 35 Abs. 6 BauGB	-	-	-	-	Einzelfall
Brandenburg	Empfehlung: 1.000 m	Empfehlung: 1.000 m, geringere Abstände möglich	-	-	-	-	-
Bremen (Stadt)	420 m (WA) / 620 m (WR) ² ; i.d.R. 450 m wg. optisch bedrängender Wirkung	250 m, aber i.d.R. 450 m wg. optisch bedrängender Wirkung	Einzelfall	Einzelfall	Einzelfall	Einzelfall	Einzelfall
Hamburg	500 m	300 m	-	-	-	-	-
Hessen	1.000 m	1.000 m, im Einzelfall weniger	1.000 m, im Einzelfall mehr	-	1.000 m, im Einzelfall weniger	-	Grundfläche, im Umfeld Einzelfall
Mecklenburg-Vorpommern	1.000 m	800 m	1.000 m Gesundheitsgebiet	-	-	1.000 m	Empfehlung 1.000 m
Niedersachsen	2 H = 400 m für harte Tabuzone	2 H = 400 m für harte Tabuzone	-	2 H = 400 m für harte Tabuzone	-	-	-
Nordrhein-Westfalen	1.500 m, gilt nicht für Repowering	Einzelfall, Einhaltung der Immissionswerte der TA Lärm	Einzelfall, Einhaltung der Immissionswerte der TA Lärm	Einzelfall	Einzelfall, Einhaltung der Immissionswerte der TA Lärm	Einzelfall	Einzelfall
Rheinland-Pfalz	1.000 m, WEA > 200 m Gesamthöhe: 1100 m, Repowering-Einzelfall Unterschreitung um 10%	500 m	800 m	-	-	min. 800 m, max. 6.000 m	Einzelfall
Saarland	Einzelfall, je nach Anlagentyp	Einzelfall	-	-	20 m, in der Praxis ohne Bedeutung	-	-
Sachsen-Anhalt	1.000 m	Einzelfall	1.200 bis 5.000 m	mind. 1.000 m, 10 x Gesamthöhe	500 m	1.000 m, Einzelfall	1.000 m, Einzelfall

Figuur 21 Variatie in ongesubsidieerde LCOE voor hernieuwbare en conventionele energieopwektechnologieën 2017-2020.¹⁸

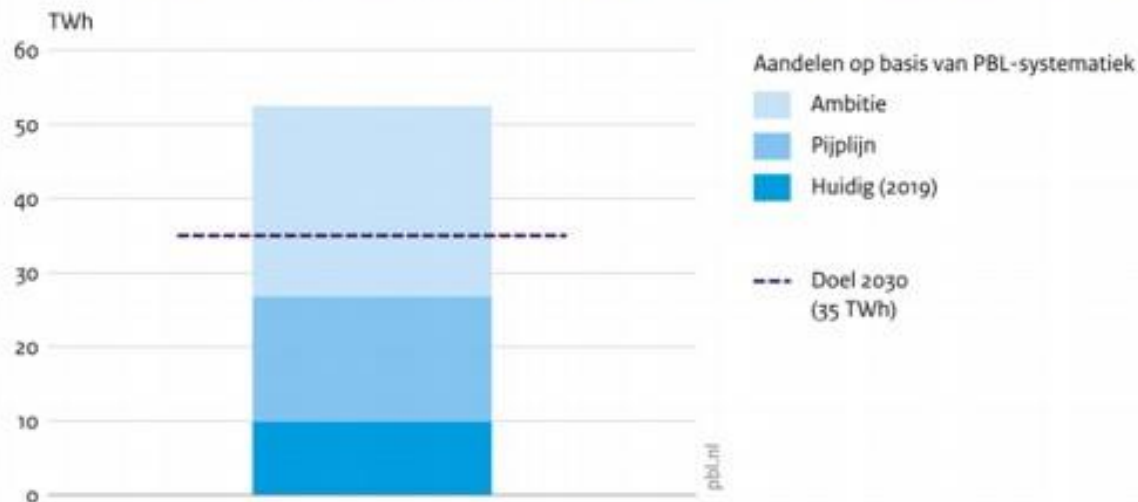
Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Plan Bureau voor de Leefomgeving (PBL) doorrekening (stand 2019)

- **8 TWh** van de 35 TWh moet nog worden ingevuld in het kader van de RES
- 4 TWh is **300 windmolens** van 4 MW (heel Nederland)

Figuur 1

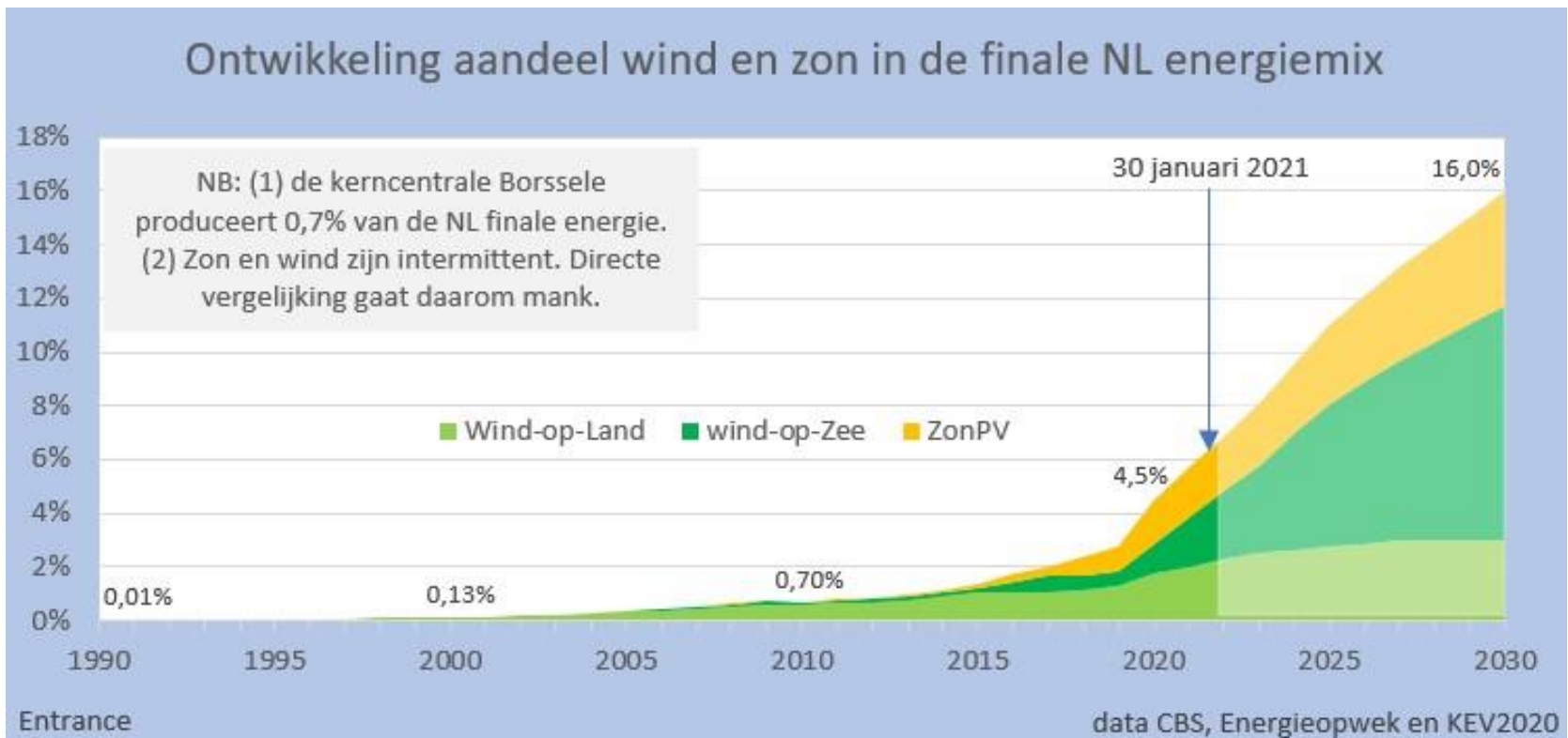
Productie hernieuwbare elektriciteit op basis van concept-Regionale Energie Strategieën

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Stand 30 januari 2021. Versnelling gaande. Heel veel in de pijplijn!

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Doorrekening 2020 op basis van CBS en SDE / RVO database

- Martien Visser, **lector Energietransitie** aan de Hanzehogeschool, manager strategie bij Gasunie en de ongekroonde **cijferkoning** van de Nederlandse energietransitie.
- Huidig (CBS) + Pijplijn (RVO/SDE)

SOUNDCLOUD Home Stream Bibliotheek Zoek naar artiesten, bands, tracks, podcasts Inloggen Account maken Uploaden

Studio Energie 14 uur geleden

S28: Martien Visser over doorrekening RES'sen: "Doel 2030 nu al bijna gehaald" # Nieuws en Poli...

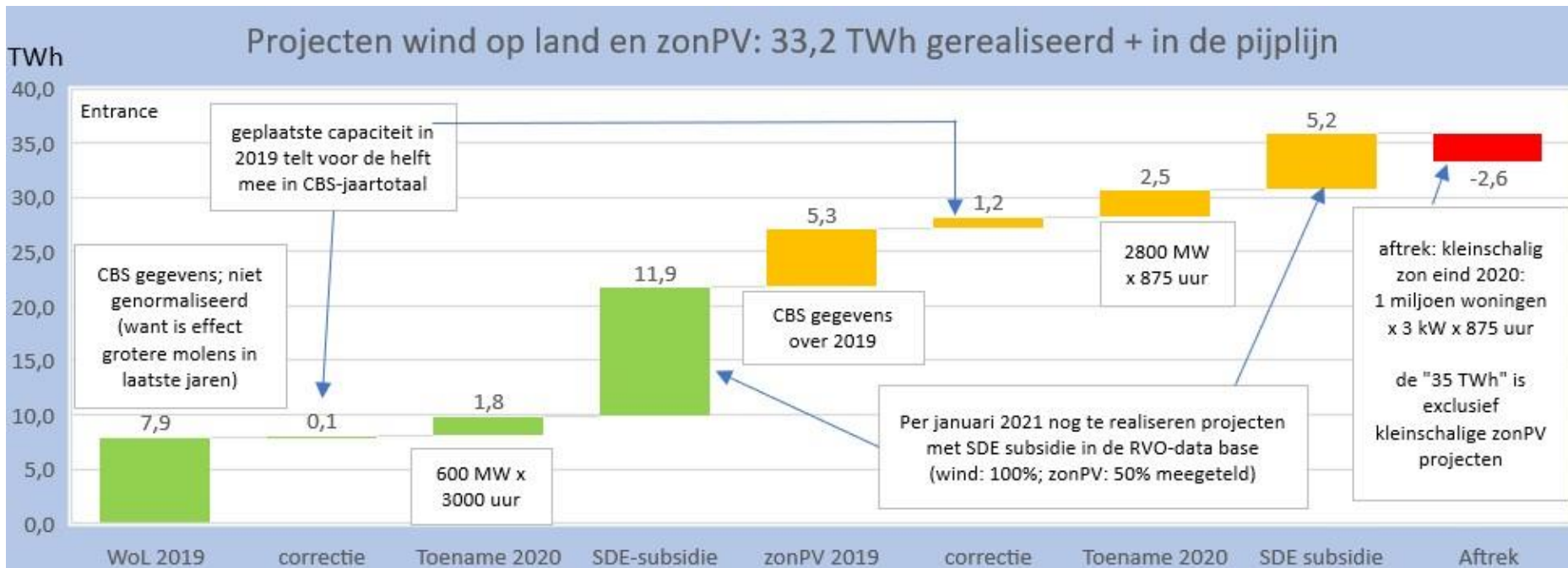
13:57 20:42

STUDIO ENERGIE

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

- **33,2 TWh** van de 35 TWh is al gehaald.
- **Klimaatakkoord doelstelling** wind-op-land (21 TWh) is al overschreden.
- Zon nog 1,8 TWh tekort, komt uit **SDE ronde najaar 2020**. Uitslag voorjaar 2021

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Green Deal: ophoging doelstelling CO2 reductie van 49 % naar 55 %

Studiegroep Green Deal onder leiding van Laura van Geest (AFM directeur)

*“Hoewel extra hernieuwbare elektriciteit via wind en zon op land technisch mogelijk is, kleven er **grote onzekerheden en bezwaren aan**”.*

- Geen of weinig extra CO2 reductie (door overaanbod duurzame stroom)
- Beperkte ruimte op land
- Gebrek aan draagkracht onder de bevolking
- Problemen met de netaansluiting
- Ingewikkelde afstemmingstrajecten

Maximaal 20 % ophogen doelstelling = 7 TWh. Hiervan 3,5 TWh wind-op-land.

Verkiezingsprogramma's

GroenLinks en Christen Unie: **ophogen** wind-op-land doelstelling

VVD, D66, CDA, PvdA, SP; PvdD: **niet ophogen**, hele extra doelstelling naar zee

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

PBL doorrekeningen verkiezingsprogramma: extra ten opzichte van Klimaatakkoord doelstellingen.

Tabel 4.10 Effect maatregelen op CO₂ emissies in Nederland en Europa (incl. Nederland), op verandering van de elektriciteitsvraag en op de netto-import van elektriciteit in Nederland (ten opzichte van het basispad)

	CDA	D66	GL	SP	PvdA	CU
CO₂-emissies [Mton]						
Nederland	-3	-4	-8	-4	-3	-3
Europa (incl. NL)	0	-2	0	-5	-2	-1
Vraagverandering elektriciteit (TWh)						
Nederland	9	22	23	-9	5	24
Extra opgesteld vermogen (GW)						
Windenergie op zee	2	4	4	0	1	4
Windenergie op land	0	0	2	0	0	2
Zon-PV	0	8	8	8	0	6
Netto-import [TWh]						
Nederland	2	-2	11	-10	1	0

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Doel

- De helft van de extra windambitie wordt gerealiseerd in de **Amsterdamse haven**.
- **Vervangen 25 MW wind** bij woonwijken / natuur door alternatieven.
- Binnen de **RES 2030 Amsterdam doelstelling** voor elektriciteit.
- Mobilisatie achterban Windalarm voor participatie in alternatieve opties samen met **energie coöperaties** van bewoners.

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

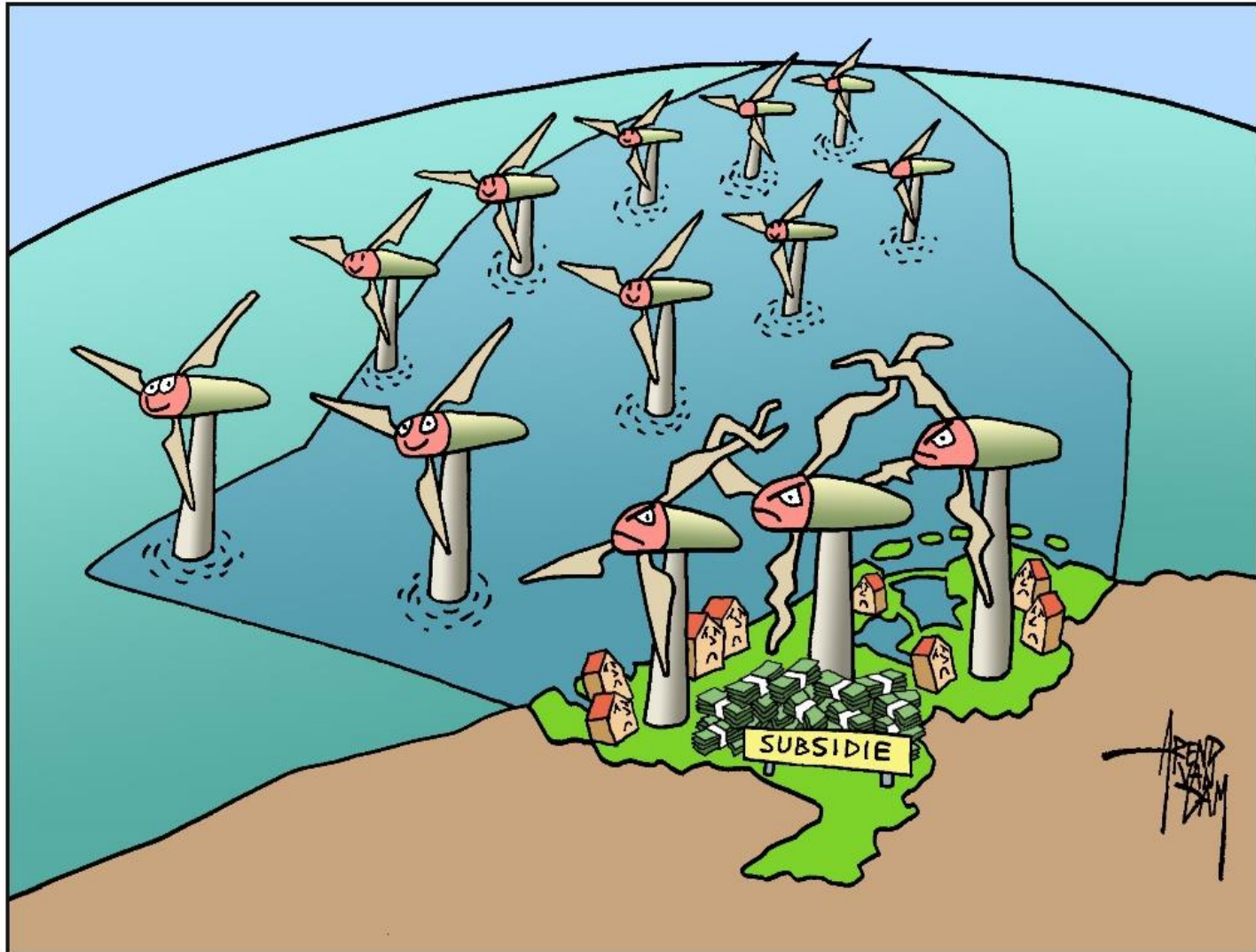
Opties

Windalarm is door veel partijen benaderd met alternatieven.

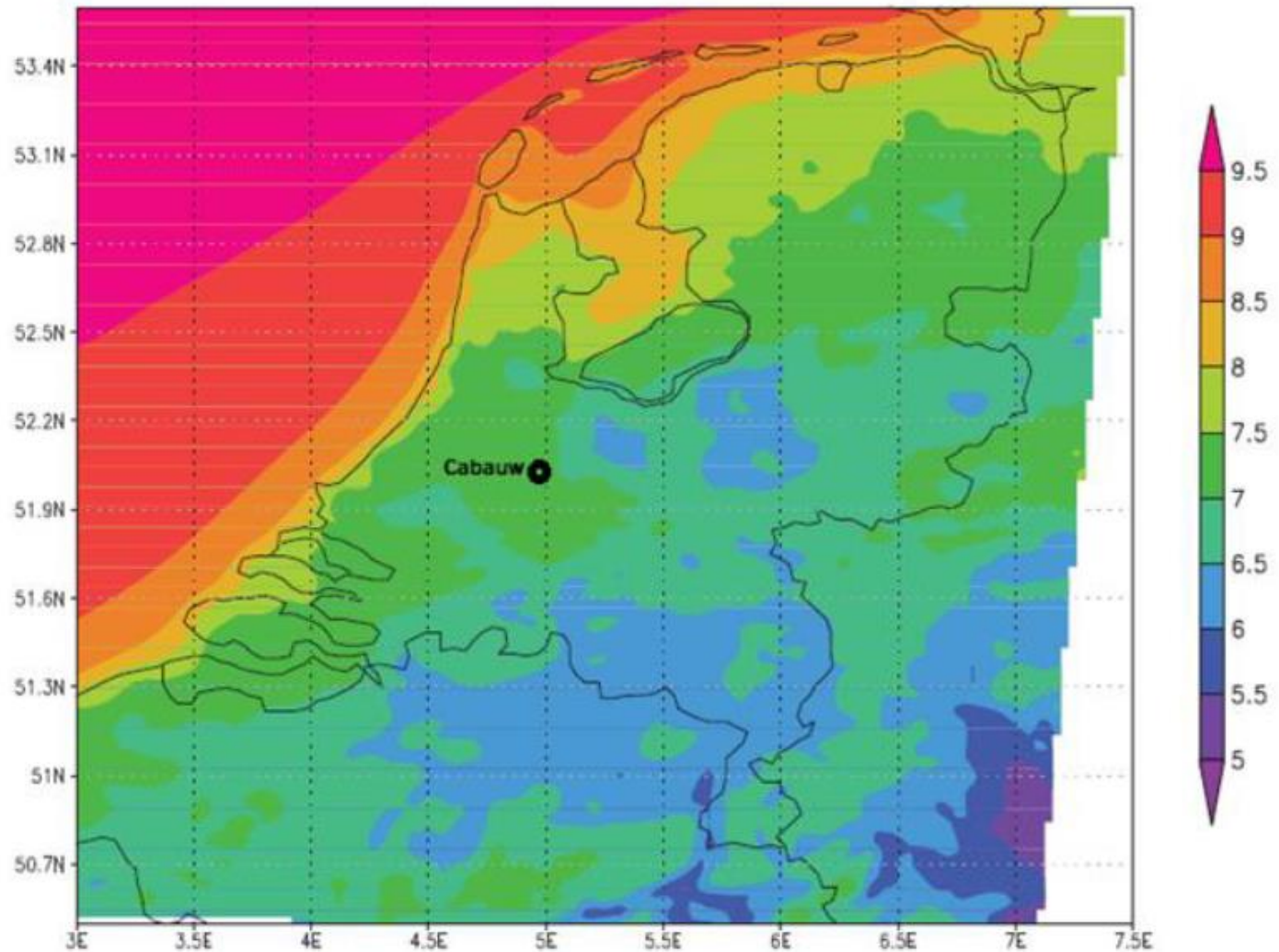
- Additionele **Wind-op-Zee** ambitie
- Amsterdamse ambitie **in de regio** oplossen
- Kleinschalig **wind op dak**
- **Zon op dak** ambitie verhogen
- Zon op **geluidsscherm**
- Zon in **droogmakerijen**
- Zon op **meer**

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Het waait maar matig in Amsterdam. Daardoor per turbine tot 1 miljoen extra subsidie nodig ten opzichte van turbine in de kop van Noord Holland.

Figuur 5. Gemiddelde windsnelheid over 2004-2013 op 100 m hoogte boven Nederland volgens HARMONIE. De correctie van vergelijking 4.1 (zie TR) is hierin meegenomen.

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Additionele wind-op-zee potentie

- Wind-op-zee binnen RES is **11.5 GW** in 2030
- Programma versnelling wind-op-zee. **10 GW extra** op zee mogelijk binnen huidige zoekgebieden (boven op huidige 2030 doelstelling).
- Het is **niet correct** dat er vanwege andere functie geen plek op zee is. Dat was in 2018 maar **is in 2019 opgelost n.a.v ecologisch onderzoek** en groter worden molens. In het klimaatakkoord is dit niet meegenomen!
- **Impact op vissers is marginaal.** De hele (verhoogde) ambitie wind-op-zee zal tot een schade voor de visserij van 2 miljoen euro per jaar in 2030 leiden. De opbrengst aan stroom is 2.5 miljard euro.
- Groen Links in haar Green Deal wil voor 2030 **11,5 GW** extra (totaal 23 GW)
- Op termijn zoveel mogelijk als we willen tot wel **80 GW** (= 12 % van de Noordzee). Uiteindelijk aan **38 GW** genoeg bij import waterstof. Dit is 1.5 keer heel huidig stroomgebruik Nederland.

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Additionele wind-op-zee ambitie 2030

- Probleem nu: er is **onvoldoende vraag naar elektriciteit**. Max 5-6 GW wind kan worden toegevoegd tot 2030 (tenzij veel meer vraag of omzet naar waterstof. Waterstof is pas commercieel na 2030)
- Wind-op-land en wind-op-zee zijn **communicerende vaten**. Het is niet “en en” maar “of of”.
- **1,4 GW** op zee extra kan een additionele wind-op-land ambitie van GroenLinks en Christen Unie vervangen. Dat zijn 93 windmolens van 15 MW.
- **Burgerparticipatie op zee** wordt mogelijk gemaakt in het kader van de nieuwe wind-op-zee wet. Amsterdams wind park op zee?

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

- Aanvoer naar Adam vanuit zee loopt via 380KV net. Daar zitten tot 2030 juist **geen knelpunten**.
- Distributie binnen Adam wordt zowiezo ge-update. **Paar windmolens meer of minder is niet relevant** vergeleken met extra gebruik data-centra.
- **Balans wind en zon** moet er nationaal zijn. Of in de haarvaten, maar juist niet in Amsterdam.

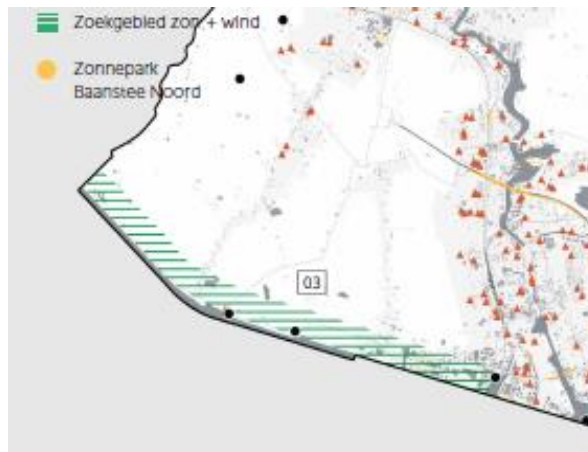

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Amsterdamse windambitie oplossen in de regio

- **Regionale aanpak** nodig. Veel zoekgebieden grenzen direct aan buurgemeenten. Die staan hier al afwijzend tegenover.
- Optie ten noorden van het **Noordzeekanaal** (Zaandam).
- Zoekgebied wind ingetekend. Maar niet meegenomen in bod!
- Voorstel: **regionaal windcluster** bij de haven. Er staan al 4 molens.

Deelregio Zaanstreek/ Waterland

Zoekgebieden	Omvl. 2020	Perceels- of submtes
Zon op grote daken*	200	500 ha
Zon op parkeer- plaatsen*	60	85 ha
Uitgeefbare gronden op bedrijfstakgebieden	50	65 ha
Totaal potentiële opwekking (Zon)	310	
Totaal potentiële opwekking (Wind)	0,33	
Bestaande wind en zon projecten	52	
Aangevraagde SOL projecten	50	

* In beeld gebracht is de potentie, het is nodig om te zoeken waar dit kan. Alle parkeerplaatsen groter dan 400m² zijn ingetekend.

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Wind-op-dak

- Nederlandse innovatie. Turbine produceert **geen geluid**
- **Amsterdam City Hub**: 10 turbines samen met PV panelen.
- Investering en beheer door **energie coöperaties** i.s.m. met woning coöperaties, VVE's, gemeentelijke gebouwen.

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Zon op dak ambitie verhogen

- Door enorme extra **Green Deal** wind-op-zee ambitie is er voor balans ook veel **meer zon-op-land nodig!**
- Door de huidige 2030 zon-op-dak ambitie **verhogen met 15 %** kan de doelstelling bereikt worden.
- Binnen de RES wordt gerekend met **verouderde opbrengst cijfers** per paneel
- Door **innovaties** in zonnetechnologie is deze reeds **20-30 % groter.**
- Alleen al hiermee is de doelstelling, binnen het **huidige reeds voorziene dakoppervlakte**, reeds gehaald!

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Huidig RES aanbod Amsterdam 60% zon op dak	Twh
Zonnepanelen op grote daken (60% van totaal beschikbaar)	0,38
Wind nieuw 17 turbines (50MW)	0,127
Wind huidig en pijplijn	0,156
Totaal Aanbod RES Amsterdam	0,663
Alternatief RES aanbod Amsterdam 70% zon op dak	
Zonnepanelen op grote daken (70% van totaal beschikbaar)	0,443
Wind nieuw 9 turbines (26,5MW)	0,064
Wind huidig en pijplijn	0,156
Totaal Aanbod RES Amsterdam	0,663
Alternatief RES aanbod Amsterdam 80% zon op dak	
Zonnepanelen op grote daken (80% van totaal beschikbaar)	0,507
Wind huidig en pijplijn	0,156
Totaal Aanbod RES Amsterdam	0,663

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Zon in geluidsschermen

- Integreren PV in fysieke **infrastructuur** waaronder geluidsschermen
- Veel winst te behalen volgens recent **TNO** rapport
- Potentie ringweg A10: **2-3 windmolens**

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Klimaattuinen in Waterland

- Kleine **droogmakerijen** (polders), door bodemdaling niet meer goed droog te houden
- Vernatten en omvormen tot **klimaattuinen**.
- Door lage ligging **ruimtelijke impact beperkt**.
- **Opslag CO2** en verhogen biodiversiteit

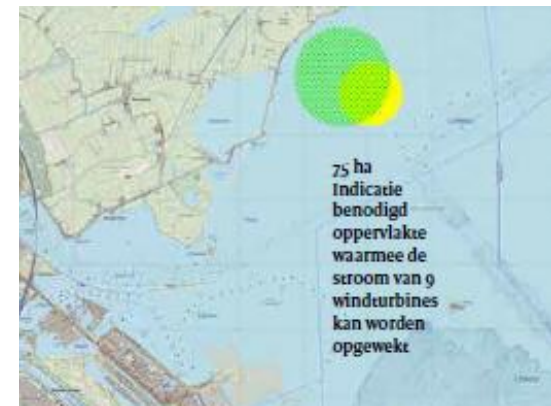

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Zon op meer

- Drijvende of opgespoten **eilandjes van zonnepanelen** in het IJmeer / IJsselmeer.
- In **RES Noord Holland Noord** door Kor Buitendijk aangedragen als alternatief voor wind. Bekend als het plan “Buitendijk”.
- **70 hectare** produceert de capaciteit van 25 MW wind
- Zon op meer heeft **hogere opbrengst**, versterking **biodiversiteit**, **lagere kosten** (geen huur dure grond).

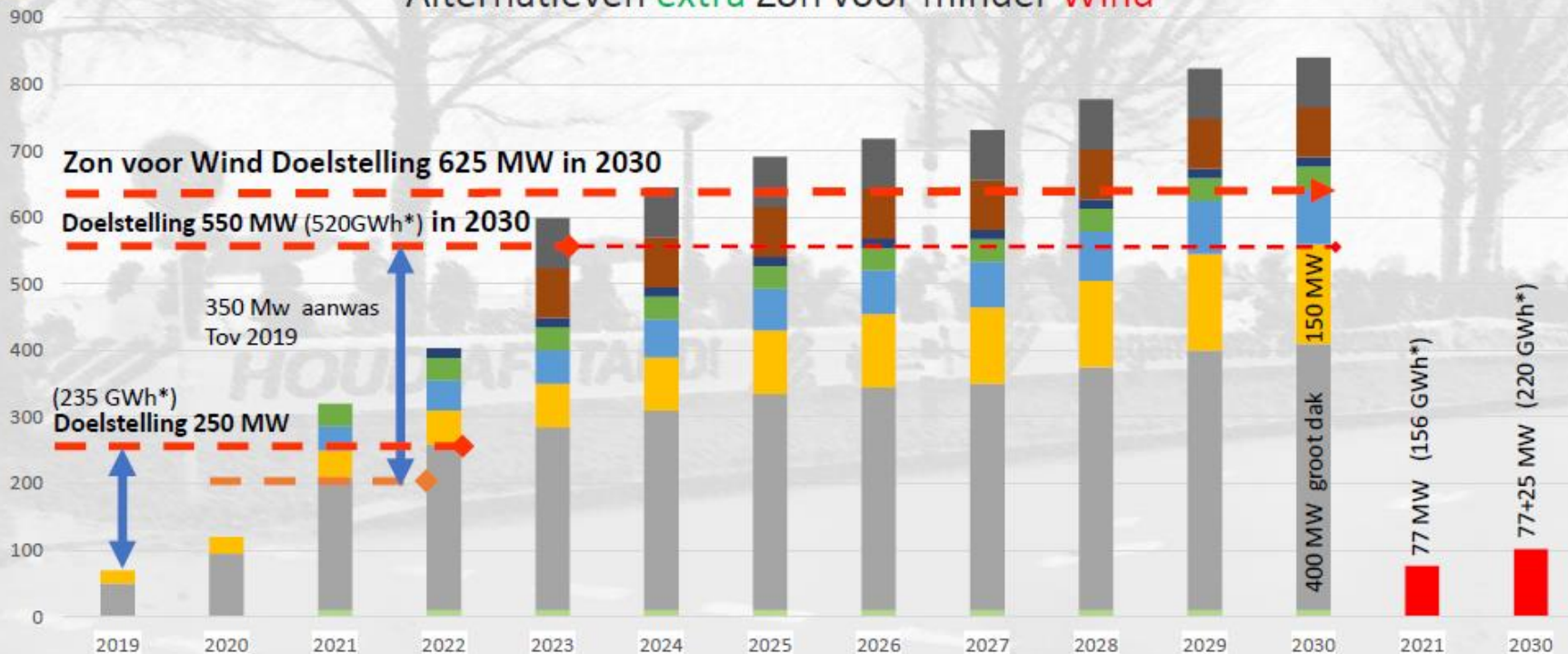

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Windalarm.amsterdam,
05-02-2021

RES ambities +
Alternatieven **extra Zon** voor minder **Wind**

- 10% extra pv integrale oplossingen
- RES ambitie klein 60% tot 2030 150 MW
- 14 km Ringweg A10 solar highway 14 MW

- Wind opbrengst 77 + 25 MW Haven
- 15% extra vermogen + rendement
- zonne eilanden 75 ha ca 75 MW

- RES ambitie Zon groot 60% tot 2030 400 MW
- 34MW oudepanelen ugraden
- Klimaat tuinen 75 MW

Extra MW opgestelde Zon + 25MW Wind in haven

* Omrekenfactor RES Amsterdam

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Vragen, opmerkingen en suggesties

Contact: n.kusters@windalarm.org

Alternatieven windambitie gemeente Amsterdam

Participatie bewoners na besluit in mei

Bewonersberaad-thema's	Onderwerpen	Mate van zeggenschap
Ruimtelijke inpassing	- Aantal windmolens- Positie windmolens- Hoogte windmolens- Kwaliteit van het gebied	Adviseren Adviseren Informeren Adviseren
Geluid en Slagschaduw	- Geluid hinder beperken- Slagschaduw- Stilstandvoorzieing	Adviseren Adviseren Adviseren
Natuur en ecologie	- Bestaande kwaliteit- Versterken kwaliteit- Groen en recreatie	Adviseren Adviseren Adviseren
Financiële participatie en lokaal profijt	- Oprichting omgevingsfonds- Lokale bestedingsdoelen omgevingsfonds- Omwonenden regeling- Mede-eigenaarschap (Exploitatiefase)	Meebeslissen Meebeslissen Meebeslissen Meebeslissen